

Protokoll fört vid Mälarens vattenvårdsförbunds styrelsemöte den 21 september 2016 i Västerås stadshus

Närvarande

Ordinarie

Staffan Jansson, ordförande
Geerth Gustavsson
Ulf Malmström
Patrik Waldenström
Erik Östman
Ann-Charlotte Duvkär
Klas Lindström
Ida Lindh

Västerås stad
Eskilstuna kommun
Järfälla kommun
Södertälje kommun
Stockholms läns landsting
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Mälarens fiskareförbund
Yara AB

Tjänstgörande ersättare

Claes Kugelberg
Irene Karlsson Elfgren
Susanne Lindhe
Eva Bivall

Västerås stad
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Stockholm Vatten AB
Ragn-Sells AB

Ersättare

Lena Vilhelmsson
Anders S Svenson
Gun Eriksson
Magnus Svensson

Köpings kommun
Strängnäs kommun
Stockholms läns landsting
Länsstyrelsen i Västmanlands län

Adjungerade

David Liderfelt
Ingrid Hägermark

Mälarens vattenvårdsförbund
Mälarens vattenvårdsförbund

27 89

§1. Mötets öppnande

Ordförande Staffan Jansson öppnade mötet och hälsade alla välkomna, särskilt alla nya medlemmar. En presentationsrunda gjordes med anledning av de nya medlemmarna i styrelsen.

§2. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkändes och en övrig fråga lades till.

§3. Styrelsens konstituering

Som sekreterare föreslogs Ingrid Hägermark, Länsstyrelsen i Västmanlands län. Som kassör föreslogs Anders Birberg, Länsstyrelsen i Västmanlands län. David Liderfelt, projektledare för Mälaren – en sjö för miljoner på samt Ingrid Hägermark, sekreterare i Mälarens vattenvårdsförbund, båda på Länsstyrelsen i Västmanlands län, adjungeras som medlemmar i styrelsen.

Som firmatecknare föreslogs Staffan Jansson, Västerås stad och Ingrid Hägermark, Länsstyrelsen i Västmanlands län. Som ekonomiska firmatecknare föreslogs Anders Birberg, Ingrid Hägermark och David Liderfelt, samtliga från Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Vi har ännu inte fått fram någon vice ordförande. Det har tidigare funnits synpunkter på att Stockholm bör ges mer tyngd i vattenvårdsförbundet. Patrik Waldenström tar på sig uppdraget ta fram ett förslag på vice ordförande bland styrelserepresentanterna från Stockholmsområdet.

Beslut:

Ingrid Hägermark valdes till sekreterare.

Anders Birberg valdes till kassör.

Ingrid Hägermark och David Liderfelt adjungeras till styrelsen.

Firmatecknare för Mälarens vattenvårdsförbund, i förening, ska vara:

Staffan Jansson, personnummer 680201-6979

Ingrid Hägermark personnummer 680103-0302

Ekonomiska firmatecknare för Mälarens vattenvårdsförbund, två i förening, ska vara:

Ingrid Hägermark, personnummer 680103-0302

David Liderfelt, personnummer 750429-6950

Anders Birberg, personnummer 780618-6974

Handwritten signature

§4. Föregående protokoll samt årsstämmoprotokoll

Föregående mötesprotokoll inklusive årsmötesprotokollet lades efter genomgång till handlingarna.

§5. Extra stämma per capsulam

Nya stadgar för Mälarens vattenvårdsförbund antogs vid årsstämman i maj. För att dessa ska gälla, behöver de antas vid ytterligare en stämma. Årsstämman beslutade att hålla ytterligare stämma per capsulam före nästa årsstämma för att de nya stadgarna ska kunna börja gälla inför 2017 och vi ska kunna välja ny styrelse enligt dessa stadgar.

I och med att stämman sker per capsulam innebär det att handlingarna skickas via e-post till samtliga medlemsorganisationer och valda ombud. Då vi har nästa styrelsemöte 23 november, är det lämpligt att begära in svar till senast den 15 november. Enkel majoritet räknas i röstningen.

Beslut:

Stämman hålls per capsulam under hösten med sista svarsdatum den 15 november.

§6. LIFE IP – vad innebär det för MVVF?

Ansökan av LIFE IP Rich Waters är rankad som näst bäst av 17 ansökningar inom hela EU. Vi inväntar nu ett instruktionsbrev med ändringar som ska införas i ansökan. Därefter kommer kontrakt att skrivas. EU har sagt att de vill ha beslut och kontrakt skrivet före årsskiftet och det kommer troligtvis att ske i december.

LIFE IP Rich Waters kommer att löpa över 7,5 år totalt och är uppdelat på 3 faser, som vardera är 2,5 år lång. Budgeten omförhandlas till viss del mellan de olika faserna. Länsstyrelsen i Västmanland, som rent formellt är ansvarig för ansökan och koordinerande part för projektet kommer att nyrekrytera 5-6 tjänster för projektövergripande uppgifter.

Mycket inom hela ansökan om LIFE IP handlar om kapacitetsbyggande projekt, dvs att bygga kunskap, bra organisationer för samarbete, nätverk med mera.

Konkreta åtgärder inom LIFE IP är:

- fria vandringsvägar för fisk på 4 platser (2 i Svartån i Västerås, Rålsälven samt Hedströmmen)

78 87

- 3 stora vattenparker Enköping, Västerås och Smedjebacken) för behandling av dagvatten eller efterbehandling av avloppsvatten
- pilotprojekt för att efterbehandla förorenade områden
- anläggning av båtbottentvättar

Resultaten och erfarenheterna från projektets sedan ska spridas i distriktet, övriga Sverige och Europa för att ge ringar på vattnet. Det finns aktiviteter för information och kommunikation kopplade till varje projekt, för att säkerställa den spridningen.

Kostnaderna för de två LIFE IP-ansökningarna kan grovt uppskattas till 3 miljoner. Insatsen har om projektet beviljats lett fram till en projektbudget på ca 300 milj kr. I uppskattningen har inte resurserna som parterna själva har lagt ner medräknats.

Mälarens vattenvårdsförbund har lagt ner mycket arbete på den övergripande delen av hela ansökan med samtliga parter, men vi deltar också som enskilda parter i två olika delprojekt, ett om projektutveckling och ett om miljögifter.

Delprojekt C4: "Idea- and project development for complementary actions"

Delprojektet innebär en fortsättning på arbetet med projektutveckling som är påbörjat inom MER. För mer information se även bilaga 1.

Ekonomi C4: De första två faserna medfinansieras med 50 %. Sista fasen har för närvarande fullfinansiering från EU eftersom finansieringen från MER inte beslutats från 2021 och framåt. Totalt för hela projektperioden på 7,5 år blir det då 67% medfinansiering från EU. Totalbudget för MVVF:s del i delprojektet C4 är 654 000 Euro, varav bidraget från EU är 437 000 Euro.

I praktiken får vi 400 000 kr/år extra att arbeta med. Det blir relativt likt det som har gjorts tidigare i MER, men det blir mer och mer med extern finansiering. Varje krona som medlemskommunerna lägger in i MER kommer att växlas upp till ännu mer finansiering och mer verksamhet.

Delprojekt C18: "Integrated coordination of sampling and measures for reduction of contaminants"

I stora drag kartläggning av miljögifter, källspårning, åtgärder och samordning av övervakning. För mer information se även bilaga 1.

Ekonomi C18: 50% medfinansiering alla faserna. Totalbudget 192 000 Euro, varav EU:s bidrag är 96 000 Euro. Det kommer att fördelas på lönekostnader för ca 6 veckor/år samt provtagning av miljögifter om ca 130 000 kr/år. Bidraget från EU är i praktiken 3 veckors lönekostnad samt 65 000 kr för övervakning/år.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Hur kopplar vi vår verksamhet i MER med LIFE IP och Mälarens vattenvårdsförbunds övriga verksamhet framåt i tiden? Alla kommuner i MER är inte med i ansökan om LIFE IP. Det är viktigt att de får fortsatt utdelning av att vara medlemmar i MER. Vi tar upp den diskussionen på nästa styrelsemöte för att fatta beslut om det.

§7. Revision av miljöövervakningsprogrammet

Arbetsgruppen för revision av miljöövervakningsprogrammet har enats om förslaget att anpassa provtagningen till vattenförvaltningens 32 nya vattenförekomster i Mälaren på så sätt att man önskar göra en kontrollerande provtagning i samtliga vattenförekomster under kommande vattenförvaltningscykel. Från och med 2016 har antalet vattenförekomster i Mälaren ändrats från 6 vattenförekomster 2008 st till 32 st.

Vissa fördjupningsplatser/områden väljs ut där man ser till att samordna olika övervakningsprogram på så sätt att man gör flera undersökningar på samma plats /område. Till exempel ser man till att lägga makrofytinventering (inventering av vattenväxter) på ett område där man även inventerar fisk och bottenfauna samt provtar fysikalisk/kemiska parametrar och växt- och djurplankton. Bottenfauna och fisk inventeras bara på ett fåtal platser i Mälaren. När det gäller makrofyter planerar man att utföra inventering på ca fyra platser. Därför är det bra att samordna delprogrammen för att få möjlighet att koppla ihop resultat från olika delprogram i miljöövervakningen.

Uppföljning av klimatförändringarnas påverkan och den nya regleringen av Mälarens ska också med i någon form i det nya miljöövervakningsprogrammet.

Redovisning av resultaten från de olika delprogrammen har även diskuterats en hel del. Arbetsgruppen vill att vi i förbundet arbetar mer med att koppla ihop resultaten från de olika delprogrammen och gör mer tematiska redovisningar framöver. Tidigare har man redovisat resultaten mer miljöproblemvis, som till exempel hur det ser ut med övergödningen i Mälaren. Nu vill arbetsgruppen istället fokusera på ekosystemtjänster i kommande resultatredovisningar. Ett sådant exempel är att man använder resultaten från flera olika delprogram för att visa hur miljötillståndet i Mälaren inverkar på möjligheten att få ut ett bra dricksvatten ur Mälaren.

Hur resultatredovisningen ska läggas upp är något arbetsgruppen kommer att behöva fundera mer över under nästa år. Nu under hösten ligger fokus på att få fram ett så bra provtagnings- och inventeringsprogram som möjligt.

77 89

Tidplan:

I början av oktober ska miljöövervakningsprogrammet vara klart för att skickas ut till en referensgrupp. Vi tar in synpunkter och omarbetar under november för att presentera ett färdigt förslag till reviderat miljöövervakningsprogram på nästa styrelsemöte den 23 november.

§8. Uppföljning av verksamheten enligt VP 2016 inklusive ekonomisk avstämning

Kostnader 2016		Fakturerat/prognos
Basprogrammet	525 000	624 255
Miljögiftsprovtagning	170 000	100 000
Makrofytinventering	100 000	100 000
Synoptisk provtagning	90 000	90 000
Sjöfågelsinventering	60 000	56 700
Glacialreliktsinventering	30 000	35 760
Mikroplaster (utvecklingsprojekt De stora sjöarna)	45 000	45 000
Projektet Mälaren – en sjö för miljoner (MER)	870 000	870 000
Spridnings- och scenariomodell för Mälaren	10 000	10 000
Informations- och kommunikationsstrategi	40 000	40 000
Hemsida	10 000	10 000
Sekreterare/administration	600 000	600 000
Ekonomisk administration och revision	40 000	50 000
Styrelsemöten, arbetsgruppsmöten	20 000	10 000
Årsmöte	20 000	31 088
Förbundsträff	35 000	8 078
Medverkan konferenser & övriga möten	20 000	8 000
Diverse, oförutsett	20 000	55 000
Summa	2 705 000	2 743 881

Basprogrammet

Upphandlingen överklagades i februari och vi fick beslut från förvaltningsrätten först i juni 2016, trots prioriterad handläggning. Årets provtagning kostar ca 625 000 kr. I budgeten var det avsatt 525 000 kr, då vi räknade med ungefär samma pris som vi hade år 2015 för basprogrammet. Det kostar mycket tid och pengar med upphandlingar, och därför skulle det vara bra både för oss och för de utförande företagen, om vi kunde ha längre bindningstid.

Upphandlingsunderlaget måste gås igenom. Upphandlingen under hösten måste göras i god tid för att räkna med tid för hantering av eventuella överklagande (ca 4 månader) m.m. Detta gör att upphandlingen måste ut senast i september om provtagningen ska påbörjas i februari.

Upphandlingsunderlaget för kommande upphandling är beroende av hur det reviderade miljöövervakningsprogrammet ser ut. Då den delen ännu inte är klar, planerar vi att direktbeställa provtagningen från SLU via länsstyrelsen 2017. Vi har en möjlighet att göra så om det rör sig om enstaka provtagningar. Då kan vi anpassa provtagningen efter den utformning vi

27 87

kommer fram till i nya miljöövervakningsprogrammet under hösten. Under hösten 2016 påbörjar vi arbetet med nytt upphandlingsunderlag för en större upphandling på flera år, som kommer ske under hösten 2017 och är tänkt att omfatta provtagning under åren 2018-2021 eller längre.

Miljögiftsprovtagning

Miljögifter i fisk provtas i år. Fisken är upptagen och på väg till analys. Beräknas kosta ca 100 000 kr istället för 170 000 kr.

Makrofytinventering

Uppskjuten till nästa sommar, med anledning av att man vill ha färdigt vilka fördjupningspunkter vi kommer att ha i det nya programmet. Vi hinner ändå med två inventeringar under kommande förvaltningscykel, vilket är det viktigaste. Förmodligen blir det år 2017 och 2019 vi utför makrofytinventering.

Synoptisk provtagning

Arbetsgruppen för revision av miljöövervakningsprogrammet beslutade att hoppa över den synoptiska provtagningen 2016. Istället sparas pengarna för att användas på en utökad stationsövervakning från och med 2017, där samtliga 32 vattenförekomster provtas under några år, som en kartläggning.

Sjöfågelsinventering

Utförd under sommaren 2016 till beräknad kostnad.

Glacialreliktsinventering

Utförd under sensommaren 2016 till beräknad kostnad.

Mikroplaster

Provtagning uppskjuten till april 2017 på grund av att provtagningsutrustningen var utlånad på annat håll i världen och inte kom till Sverige i somras som det var planerat. Nu är den äntligen i Europa igen, men måste servas i Danmark innan provtagning kan ske. Därför skjuts provtagningen upp till våren 2017 istället. Stockholms stad har anmält intresse av att medverka och finansierar egna provtagningspunkter.

Spridnings- och scenariomodell för Mälaren

Vi medfinansierar spridningsmodellen från DHI, som redovisades på årsstämman, med ett driftsbidrag om 10 000 kr/år.

Informations- och kommunikationsstrategi

Tas upp senare under hösten, när det reviderade miljöövervakningsprogrammet är klart.

JA 89

Hemsida

Kostnad för nya hemsidan inte helt klar än, men kommer troligen att landa på ca 10 000 kr.

Sekreterare/administration

Faktureras som vanligt 600 000 kr för ett år. De pengar som inte förbrukades under Ingrid's sjukskrivning 2015-2016, har nu använts till en projektanställning av Fredrik Wirell, som har hjälpt till med revisionen av miljöövervakningsprogrammet.

Revision

Kostade 85 000 kr under 2015, istället för de 40 000 kr som var avsatta i 2015 års budget för detta. Vi kan nog räkna med att det kommer att kosta minst 50 000 kr för 2016 års revision, även om vi arbetar på att minska kostnaden för revisionen. Den extra kostnaden på 45 000 kr för 2015 års revision är nu inräknad i summan på kontot "Diverse, oförutsett".

Mälaren – en sjö för miljoner

Kostnader 2016		Fakturerat 13/9	Resterande medel
Ersättning anställningskostnader projektledare 2016	740 000	477000	263 000
Resor och omvärldsbevakning	25 000	1600	23 400
Seminarier (konsult, stöd, lokaler, mat m.m.)	190 639	153974	36 665
Projektutveckling	45 000	15260	29 740
Kommunikation hemsida, tryck infospridning	25 000	25000	0
Möten kostnader	20 000	0	20 000
Diverse, oförutsett	45 000	0	45 000
Summa	1 090 639	672 834	417 805
Disponibelt förutom lönekostnader			154 805

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Finns det möjlighet att utföra provtagningen i egen regi?

Redovisning per år är otydligt att förstå när man flyttar pengar från 2016 till 2017. Kanske bra med budget som sträcker sig över flera år?

Vi behöver ta upp frågan hur vi arbetar inom MER för att stärka de kommuner som inte är med i LIFE IP. Återkommer till det på nästa styrelsemöte.

§9. Redovisning från studiebesöket i Mjösa

Den 25-27 maj åkte styrelserna för Väner, Vättern och Mälarens vattenvårdsförbund på en gemensam studieresa till sjön Mjösa i Norge. De som deltog från Mälarens vattenvårdsförbund var Staffan Jansson, Anders Svensson, Claes Kugelberg, Erik Östman och Ingrid Hägermark.

En späckad resa med många olika studiebesök både på vägen dit och runt Mjösa. Se bilaga 2, "Dokumentation studieresa till Mjösa 25-27 maj 2016".

Handwritten signature

Där finns mycket information om resan med bilder och länkar till föredragen.

Förutom studiebesök och föredrag fick styrelserna även tid att prata med varandra och tanken väcktes om ett tätare samarbete i gemensamma frågor. Om vi i de stora sjöarna i Sverige går ihop blir vi en större påverkansfaktor. Intresset var stort från både Vänerns och Vätterns vattenvårdsförbund att arbeta mer gemensamt. Som ett led i detta planerar Staffan Jansson att höra av sig till SKL och be dem om hjälp att starta ett nätverk mellan större sjöar i Sverige. Räknar med att kunna återkomma med återkoppling från SKL till nästa styrelsemöte.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

En synpunkt är också att istället för att bara se till storleken på själva sjön, även titta på hur mycket sjön utnyttjas. Då kan flera sjöar platsa i ett sådant nätverk. Man sitter med samma frågor, men får driva dem var för sig.

Varför vända sig till SKL och inte till HaV? Som kommunalråd har Staffan Jansson lättare att få kontakt med SKL. Annars är HaV också intressant, så om någon har möjlighet att få dem intresserade av att driva ett nätverk för större sjöar är det också bra.

§10. Övriga frågor

Susanne Lindhe från Stockholm vatten har med sig en fråga från Johanna Lindgren, VD på Norrvatten och Krister Schultz, VD på Stockholm vatten. De efterfrågar en samlad rapport om hur många reningsverk och vilka mängder, antal pe, som har Mälaren som recipient. Uppgifterna är intressanta med tanke på urbanisering och klimateffekter som man måste beakta i dricksvattenproduktionen.

Norrvatten och Stockholm vatten önskar också få reda på hur många som dricker vatten från Mälaren. Man brukar säga 2 miljoner, men stämmer det fortfarande?

Det är en önskan från Stockholm vatten och Norrvatten att det bildas en arbetsgrupp/projekt inom MVVF för att ta fram dessa uppgifter under 2017.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Bra och viktig fråga och något vi tar med oss till verksamhetsplaneringen inför 2017.

§11. Kommande möten

Nästa möte äger rum onsdagen den 23 november i Södertälje.

Då kommer Mälarförbundens projektledare från Sjöfartsverket och berättar om projektet. Efter lunch kan de som vill gå på studiebesök på

byggarbetsplatsen. Punkter som tas upp på mötet blir bland annat beslut om verksamhetsplan för 2017 samt kommande inriktning för MER.

Till årsmötet nästa år har Ragn-Sells på förfrågan erbjudit sig att stå som värd. Ragn-Sells finns på olika platser runt Mälaren, men har en stor anläggning i Upplands-Bro med konferensanläggning som lämpar sig bäst för en stämma. I samband med stämman kan vi också få gå på studiebesök på avfallsanläggningen. Eva Bivall från Ragn-Sells återkommer med utkast till program för årsstämmen till nästa styrelsemöte samt förslag på datum i början av maj.

Information klimatförändringens påverkan på Mälaren

Styrelsen fick information hur klimatförändringen - med bland annat höjda havsnivåer - påverkar Mälaren av Måns Enander, klimatsamordnare, Länsstyrelsen i Västmanland (se även bilaga 3). Måns redogjorde bland annat för den förstudie som länsstyrelserna har gjort om framtidsscenarier för Mälaren om 100 år. Förstudien finns här:

<http://www.lansstyrelsen.se/vastmanland/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/rapportserie/2011/Rapport2011-08-Malaren-om-100-ar.pdf>

Länsstyrelsens har också ett användbart WebbGIS, där man kan gå in och titta på översvämningsnivåer, på skyfall, på hur Mälaren ser ut vid olika vattennivåer m.m. WebbGIS finns här:

<http://ext-webbgis.lansstyrelsen.se/vastmanland/karttjanst/>

Den som vill får gärna kontakta Måns Enander (mans.enander@lansstyrelsen.se) för mer information om klimatfrågan eller någon av de andra klimatsamordnarna på länsstyrelserna runt Mälaren:

Västmanland – Måns Enander

Södermanland -Kaj Hellner

Stockholm -Karin von Sydow

Uppsala -Karin Gustafsson

§15. Mötets avslutande

Ordförande tackade för visat intresse och avslutade mötet.

Vid protokollet

Justeras

Ingrid Hägermark
Sekreterare

Staffan Jansson
Ordförande